

NORGES HØYESTERETT

Den 9. november 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Endresen, Bergsjø og Berglund i

HR-2017-2124-U, (sak nr. 2017/1916), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Arvid Sjødin)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder en videre anke over kjennelse om forlengelse av varetektsfengsling.
- (2) A, født 00.00.1977, er siktet for overtredelse av tolloven § 16-7 jf. § 16-2 jf. straffeloven § 15 og straffeloven § 231 første ledd med videre. Ved Jæren tingretts kjennelse 3. juli 2017 ble han varetektsfengslet i fire uker i medhold av straffeprosessloven § 171 nr. 2. Fengslingsperioden er senere blitt forlenget, men er nå begrunnet i straffeprosessloven § 171 nr. 1 om unndragelsesfare.
- (3) Ved Jæren tingretts kjennelse 20. oktober 2017 ble fengslingen forlenget til 20. november 2017. Kjennelsen har slik slutning:
  - "1. A, født 00.00.1977, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 20.11.2017 kl 17.00.
  2. Retten har forbudt offentlig gjengivelse av kjennelse, jf. domstoloven § 130 første ledd bokstav b."
- (4) A anket til Gulating lagmannsrett, som 24. oktober 2017 avsa kjennelse med slik slutning:

"Anken forkastes."

- (5) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og lovanvendelsen. Det er i korte trekk anført at lagmannsrettens kjennelsesgrunner er mangelfulle, idet lagmannsretten ikke nærmere har begrunnet hva den har ment med henvisning til den forbeholdne forklaringen fra siktede. Det er videre vist til at siktedes forbeholdne forklaring ikke er et moment som kan medføre at vilkåret om unndragelsesfare er oppfylt, og at lagmannsrettens generelle henvisning til unndragelsesfare ikke er tilstrekkelig til å konstatere at vilkåret om unndragelsesfare er oppfylt.
- (6) Påtalemyndigheten er kjent med anken, men har ikke hatt merknader ut over å tiltre lagmannsrettens kjennelse.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolking, jf. straffeprosessloven § 388.
- (8) I lagmannsrettens kjennelse fremgår det at aktor for tingretten opplyste at "saken for siktede ikke har det omfang som tidligere antatt". Opplysningen fremkommer i rettens sammenfatning av siktedes anførsler, men når påtalemyndigheten ikke har noe å bemerke til anken, og lagmannsretten ikke klargjør at den ikke finner å kunne legge dette til grunn, må utvalget for sin del bygge på at det på dette punkt forholder seg som anført i anken.
- (9) Lagmannsretten har funnet at det foreligger slik unndragelsesfare at vilkåret i straffeprosessloven § 171 nr. 1 er oppfylt. Det faller utenfor utvalgets kompetanse å ta stilling til om det foreligger slik særlig unndragelsesfare i saken her. Derimot må utvalget vurdere om den begrunnelse lagmannsretten har gitt er tilstrekkelig. I den sammenheng har det som er opplyst om et endret syn på siktedes rolle, betydning i to relasjoner.
- (10) I påtalemyndighetens påtegning 17. oktober 2017 vises det til avgjørelsen LG-2015-194170 som referanse for realistisk straffenivå. I avgjørelsen ble de tre tiltalte dømt til ulike straffer varierende fra 1 år og 8 måneder til 10 måneder, for avgiftsunndragelse på ca. 2,5 millioner kroner. De domfeltes rolle var ulike, og dette ble reflektert i de fastsatte straffer.
- (11) Med det aktuelle utgangspunkt for straff, finner utvalget at lagmannsretten ved vurderingen av unndragelsesfare ikke hadde grunnlag for å bygge på at siktede risikerer en ikke ubetydelig fengselsstraff, uten å klarlegge hvilken rolle det fortsatt er skjellig grunn til å mistenke siktede for å ha hatt. Hva som må anses som en ikke ubetydelig fengselsstraff, må naturligvis også relateres til hvor stor del av denne straffen som ved domfellelse allerede ville være sonet ved utholdt varetekt.
- (12) Når påtalemyndigheten opplyser at siktede nå anses å ha hatt en mindre rolle enn det man først mente at det forelå skjellig grunn til å mistenke, kan etter omstendighetene også hans tidligere forklaring komme i et nytt lys. Lagmannsretten har, som tingretten, funnet at siktede har forklart seg forbeholdent, og at dette svekker hans troverdighet. Dette er så vektlagt ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner som kan begrunne at det foreligger unndragelsesfare. Utvalget har ikke grunnlag for å mene noe om hvorvidt, og i tilfelle i hvilken utstrekning, det fortsatt var grunnlag for denne vurdering av hans forklaring. Det er imidlertid utilfredsstillende at lagmannsretten ikke berører problemstillingen i kjennelsesgrunnene. Også i denne sammenheng måtte vurderingen skje i lys av hva siktede, etter påtalemyndighetens revurdering av hans rolle, fortsatt med skjellig grunn kan mistenkes for.

- (13) Samlet sett finner utvalget at den begrunnelse lagmannsretten har gitt for at det foreligger slik unndragelsesfare som straffeprosessloven § 171 nr. 1 forutsetter, er utilstrekkelig, og lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (14) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Riktig utskrift: